

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2010. március 2.*

A C-175/08., C-176/08., C-178/08. és C-179/08. sz. egyesített ügyekben,

az EK 68. cikk és az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2008. április 29-én érkezett 2008. február 7-i és március 31-i határozataival terjesztett elő az előtte

Aydin Salahadin Abdulla (C-175/08. sz. ügy),

Kamil Hasan (C-176/08. sz. ügy),

Ahmed Adem,

Hamrin Mosa Rashi (C-178/08. sz. ügy),

Dler Jamal (C-179/08. sz. ügy)

* Az eljárás nyelve: német.

és

a **Bundesrepublik Deutschland**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta és P. Lindh tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann, P. Kūris, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen (előadó), T. von Danwitz és A. Arabadjiev bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. június 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A. Salahadin Abdulla képviseletében A. Lex Rechtsanwältin,
- K. Hasan és D. Jamal képviseletében T. Grüner Rechtsanwalt,

- A. Adem és H. Mosa Rashi képviselőjében C. Heidemann Rechtsanwalt,

- a német kormány képviselőjében M. Lumma, C. Blaschke és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,

- az olasz kormány képviselőjében I. Bruni, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Albenzio avvocato dello Stato,

- a ciprusi kormány képviselőjében D. Lysandrou, meghatalmazotti minőségben,

- az Egyesült Királyság Kormánya képviselőjében V. Jackson, meghatalmazotti minőségben, segítője: T. Ward barrister,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében M. Condou-Durande, F. Erlbacher és F. Hoffmeister, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2009. szeptember 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o., a továbbiakban: irányelv) – ugyanezen irányelv 2. cikkének c) pontjával összefüggésben értelmezett – 11. cikke (1) bekezdése e) pontjának értelmezésére vonatkoznak.

- 2 E kérelmeket az egyrésztől A. Salahadin Abdulla, K. Hasan, A. Adem és felesége, H. Mosa Rashi, illetve D. Jamal (a továbbiakban együtt: az alapeljárás felperesei) – iraki állampolgárok –, másrésztől pedig a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (bevándorlási és menekültügyi szövetségi hivatal, a továbbiakban: Bundesamt) által képviselt Bundesministerium des Innern (szövetségi belügyminisztérium) által képviselt Bundesrepublik Deutschland között amiatt folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő, hogy a Bundesamt visszavonta menekült jogállásukat.

Jogi háttér

A menekültek jogállásáról szóló egyezmény

- 3 A menekültek helyzetére vonatkozó, Genfben, 1951. július 28-án aláírt egyezmény (az *Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára* [1954.], 189. kötet, 150. o. 2545. sz.) 1954. április 22-én lépett hatályba. Ezen egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére

vonatkozó, 1967. január 31-i jegyzőkönyv, amely 1967. október 4-én lépett hatályba (a továbbiakban: Genfi Egyezmény).

- 4 A Genfi Egyezmény 1. cikke A. része (2) bekezdésének első albekezdése értelmében a „menekült” kifejezés minden olyan személyre alkalmazandó, aki „faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy aki állampolgársággal nem rendelkezve és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva ilyen események következtében nem tud, vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni”.

- 5 Az említett egyezmény 1. cikke C. részének (5) bekezdése kimondja:

„Megszűnik az Egyezmény alkalmazhatósága az A. rész rendelkezéseinek hatálya alá tartozó olyan személy esetén, aki:

[...]

(5) Már nem utasíthatja el állampolgársága szerinti országa védelmének igénybevételét, mivel megszűntek azok a körülmények, amelyek alapján őt menekültként elismerték;

E bekezdés nem alkalmazható az e cikk A. (1) részének hatálya alá tartozó olyan menekültre, aki korábbi üldözéséből fakadó alapos okokat tud az állampolgársága szerinti országa védelmének visszautasítására felhozni.”

Az uniós szabályozás

- 6 Az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének első albekezdése kimondja:

„Az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2000. december 7-i, Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket; e Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.”

- 7 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 18. cikke kimondja:

„A [Genfi Egyezmény] rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel összhangban a menedékjogot biztosítani kell.”

8 Az irányelv (2) és (3) preambulumbekkezdése kimondja:

„(2) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülésén megállapodás született arról, hogy a [...] Genfi Egyezmény teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán alapuló Közös Európai Menekültügyi Rendszer kialakítása szükséges, így módon fenntartva a visszaküldés tilalmának elvét és biztosítva azt, hogy üldöztetés esetén senkit ne küldjenek vissza oda, ahol üldöztetésnek lenne kitéve.

(3) A Genfi Egyezmény [...] a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi.”

9 Az irányelv (10) preambulumbekkezdése kifejti:

„Ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, valamint a [Charta] által elismert alapelveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását.”

10 Az irányelv (16) és (17) preambulumbekkezdése kimondja:

„(16) Meg kell állapítani a menekült jogállás meghatározásának és tartalmának minimumszabályait annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai a Genfi Egyezmény alkalmazása során iránymutatást kapjanak.

- (17) Közös feltételeket kell elfogadni a menedékkérőknek a Genfi Egyezmény 1. cikke értelmében menekültként történő elismerésére vonatkozóan.”

11 Az irányelv 1. cikke kimondja:

„Ezen irányelv célja a harmadik országok állampolgárai, illetve hontalan személyek menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerése feltételeinek és a védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályok megállapítása.”

12 Az irányelv 2. cikke a), c)–e) és g) pontja szerint ezen irányelv alkalmazásában:

„a) »nemzetközi védelem«: a d) pont szerinti menekült jogállás, illetve az f) pont szerinti kiegészítő védelmi jogállás;

[...]

c) »menekült«: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül

tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és rá a 12. cikk nem vonatkozik;

- d) »menekült jogállás«: harmadik ország állampolgárának, illetve hontalan személynek valamely tagállam által menekültként történő elismertsége;
- e) »kiegészítő védelemre jogosult személy«: harmadik ország olyan állampolgára [...], aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába [...] való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve; [...] és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

[...]

- g) »nemzetközi védelem iránti kérelem«: harmadik ország állampolgára [...] által valamely tagállamnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető [...]"

¹³ Az irányelv 13. és 18. cikke kimondja, hogy a tagállamok harmadik ország olyan állampolgárait ismerik el menekültként, illetve részesítik kiegészítő védelemben, akik megfelelnek az ugyanezen irányelv II. és III., illetve a II. és V. fejezetében előírt feltételeknek.

- 14 Az irányelvnek a „Nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése” című II. fejezetében foglalt 4. cikke meghatározza a tények és körülmények értékelésének feltételeit, és (1) bekezdésében kimondja:

„A tagállamok a kérelmező kötelezettségének tekinthetik, hogy a lehető leggyorsabban bemutasson minden, a nemzetközi védelem iránti kérelem megalapozásához szükséges bizonyítékot. A kérelem szempontjából jelentőséggel bíró bizonyítékok értékelését – a kérelmező közreműködésével – a tagállam végzi.”

- 15 Az irányelv 4. cikkének (3) bekezdése meghatározza a védelem iránti kérelem egyedi értékelése során figyelembe veendő bizonyítékokat.

- 16 Az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése szerint „[a]zon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek [...] volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés [...] közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmének, [...] kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni [...]”

- 17 Szintén az irányelv II. fejezetében foglalt 5. cikkének (1) bekezdése hozzáteszi, hogy az üldöztetéstől való megalapozott félelem alapulhat olyan eseményeken is, amelyek azután következtek be, hogy a kérelmező a származási országát elhagyta.

- 18 Az irányelvnek az említett II. fejezetben foglalt, „Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai” című 6. cikke kimondja:

„Az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem forrásai az alábbiak lehetnek:

- a) az állam;

- b) az államot vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek;

- c) az államtól független szereplők, amennyiben megállapítható, hogy az a) és b) pontban említett szereplők, ideértve a nemzetközi szervezeteket is, nem képesek vagy nem hajlandók az üldöztetéssel, illetve a súlyos sérelemmel szemben a 7. cikk szerint védelmet nyújtani.”

¹⁹ Az ugyanezen fejezetben foglalt, „A védelem szereplői” című 7. cikk (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) A következő szereplők nyújthatnak védelmet:

- a) az állam; vagy

- b) az államot, illetve az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, ideértve a nemzetközi szervezeteket is.

(2) A védelem rendszerint akkor valósul meg, ha az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett szereplők – például az üldöztetésnek, illetve súlyos sérelmet okozónak

minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal – megfelelő lépéseket tesznek az üldöztetés, illetve a súlyos sérelem megakadályozása érdekében, és ha a kérelmező hozzáférhet e védelemhez.”

- 20 Az irányelvnek „A menekültkénti elismerés feltételei” című III. fejezetében foglalt 9. cikkének (1) és (2) bekezdése meghatározza az üldözési cselekményeket. E cikk (3) bekezdése megköveteli az irányelv 10. cikkében említett üldöztetési okok és ezen üldözési cselekmények közötti összefüggés fennállását.
- 21 Szintén az irányelv III. fejezetében foglalt, „Üldöztetési okok” című 10. cikkének (1) bekezdése meghatározza az öt üldöztetési ok mindegyikének értékelése során figyelembe veendő bizonyítékokat.
- 22 Az irányelv ugyanezen fejezetben foglalt, „Megszűnés” című 11. cikke kimondja:

„(1) A harmadik ország állampolgára [...] a továbbiakban már nem minősül menekültnek, amennyiben:

[...]

- e) azon körülmények megszűnése miatt, amelyek kapcsán menekültként ismerték el, az állampolgársága szerinti ország védelmének igénybevételét a továbbiakban már nem utasíthatja el;

[...]

(2) Az (1) bekezdés e) [...] pontjának alkalmazásakor a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a menekült üldöztetés miatti félelme már nem tekinthető megalapozottnak.”

- ²³ Az irányelv „A menekült jogállás” című IV. fejezetében foglalt, „A menekült jogállás visszavonása, megszüntetése, illetve megújításának megtagadása” című 14. cikke kimondja:

„(1) Amennyiben a harmadik ország állampolgára [...] a 11. cikk értelmében már nem minősül menekültnek, úgy az ezen irányelv hatálybalépése után benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek tekintetében a tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik az érintett személy valamely [illetékes] szerv által elismert menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását.

(2) A menekült 4. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségének sérelme nélkül, amelynek értelmében köteles minden jelentős tényt felfedni, illetve a rendelkezésére álló, jelentőséggel bíró dokumentumokat bemutatni, a menekült jogállást elismerő tagállamnak egyedi alapon kell bizonyítania, hogy az érintett személy e cikk (1) bekezdésének értelmében már nem minősül menekültnek, illetve, hogy sohasem minősült annak.

[...]”

24 Az irányelvnek „A kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei” című V. fejezetében foglalt, „Súlyos sérelem” című 15. cikke kimondja:

„Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy

- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy

- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy sértetlenségének [helyesen: testi épségének] súlyos és egyedi fenyegetettsége.”

25 Az irányelv a 38. és 39. cikkének megfelelően 2004. október 20-án lépett hatályba, és azt legkésőbb 2006. október 10-ig át kellett ültetni.

A nemzeti szabályozás

- 26 Az Asylverfahrensgesetz (a menekültügyi eljárásról szóló törvény, a továbbiakban: AsylVfG) 3. §-ának (1) bekezdése szerint:

„A külföldi a [Genfi Egyezmény] értelmében vett menekült, ha az állampolgársága szerinti államban [...] a külföldiek tartózkodásáról szóló törvény [Aufenthaltsgesetz] 60. §-ának (1) bekezdése értelmében vett fenyegetettségnek van kitéve.”

- 27 A külföldiek tartózkodásáról szóló törvénynek a tartózkodás megszűnésére vonatkozó fejezetben foglalt, „A kiutasítás tilalma” című 60. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A [Genfi] Egyezmény alkalmazásában a külföldi nem utasítható ki olyan államba, amelyben élete vagy személyes szabadsága faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, valamely társadalmi csoporthoz való tartozása vagy politikai meggyőződése miatt fenyegetve van. [...]”

- 28 Az AsylVfG-nek a 2007. augusztus 19-i Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Unionnal (az Európai Unió tartózkodási jogra és menedékjogra vonatkozó irányelveit átültető törvény) (BGBl. 2007. I., 1970. o.) módosított 73. §-a (1) bekezdése első és második mondata kimondja:

„A menedékjog elismerését és a menekült jogállást haladéktalanul vissza kell vonni, ha az azok alapjául szolgáló körülmények már nem állnak fenn. Így különösen akkor,

ha a külföldi már nem utasíthatja el állampolgársága szerinti országa védelmének igénybevételét, mivel megszűntek azok a körülmények, amelyek alapján menedékjogát elismerték, vagy menekült jogállást kapott [...]"

- 29 Az AsylVfG 73. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében a menedékjog elismerését és a menekült jogállást nem kell visszavonni, „ha a külföldi az állampolgársága szerinti országa védelmének visszautasítására korábbi üldözéséből fakadó alapos okokat tud felhozni [...]”.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 30 Az alapeljárás felperesei 1999 és 2002 között léptek be Németországba, ahol menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be.
- 31 Kérelmeik alátámasztására olyan különböző okokra hivatkoztak, amelyek miatt Irakban Szaddám Huszein Baas-pártjának rendszere általi üldöztetéstől féltek.
- 32 A Bundesamt 2001-ben, illetve 2002-ben menekült jogállást nyújtott nekik.
- 33 A Bundesamt 2004-ben és 2005-ben az iraki helyzet változása miatt eljárásokat indított az érintettek számára nyújtott menekült jogállás visszavonása érdekében.

- 34 Ezen eljárások végén a Bundesamt 2005 januárja és augusztusa között elfogadott határozataival ténylegesen visszavonta e jogállást.
- 35 Az illetékes közigazgatási bíróságok a 2005 júliusa és októbere között hozott ítéleteikkel hatályon kívül helyezték a visszavonó határozatokat. Lényegében úgy ítélték meg, hogy a rendkívül instabil iraki helyzetre figyelemmel nem lehet a helyzet olyan tartós és stabil változásával számolni, amely indokolná a nyújtott menekült jogállás visszavonását.
- 36 A Bundesrepublik Deutschland fellebbezésére a felsőbb fokú illetékes közigazgatási bíróságok a 2006 márciusa és augusztusa között hozott ítéleteikkel hatályon kívül helyezték az elsőfokú ítéleteket, a visszavonó határozatok ellen benyújtott hatályon kívül helyezés iránti kereseteket pedig elutasították. Az iraki helyzet alapvető megváltozására hivatkozva úgy ítélték meg, hogy az alapeljárás felperesei jelenleg a korábbi rendszer alatt elszenvedett üldöztetés elől kapnak menedéket, más okból pedig nem áll fenn velük kapcsolatban az üldöztetés semmilyen új, igen valószínű veszélye.
- 37 Az alapeljárás felperesei a fellebbezési eljárásban hozott ítéletek ellen felülvizsgálati kérelmeket („Revision”) nyújtottak be a Bundesverwaltungsgerichthez (szövetségi közigazgatási bíróság) az elsőfokú ítéletek helybenhagyása érdekében.
- 38 E bíróság úgy véli, hogy a menekült jogállás megszűnése akkor következik be, amikor egyrészt a menekült származási országában fennálló helyzet jelentősen és maradandó jelleggel megváltozott, és a menekült üldöztetéstől való félelmét igazoló körülmények,

amelyek alapján menekültként elismerték, megszűntek, másrészt pedig az érintettek más okból sem kell tartania az irányelv értelmében vett „üldöztetéstől”.

- 39 E bíróság szerint az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontjában hivatkozott „ország védelme” kifejezés ugyanolyan értelemmel bír, mint az irányelv 2. cikkének c) pontjában használt „ezen ország védelme” kifejezés, és kizárólag az üldöztetéssel szembeni védelemre utal.
- 40 Az általános jellegű veszélyek nem tartoznak sem az említett irányelv által nyújtott védelem, sem pedig a Genfi Egyezmény hatálya alá. Azon kérdés, hogy általános jellegű veszélyek fennállása ellenére a menekült kötelezhető-e a származási országába való visszatérésre, nem vizsgálható meg a menekült jogállásnak az AsylVfG 73. §-a (1) bekezdése szerinti visszavonása keretében. E kérdés csak később, akkor vizsgálható meg, amikor azt kell eldönteni, hogy az érintett személyt vissza kell-e küldeni a származási országába.
- 41 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a fellebbezési eljárás szakaszában tett megállapítások szerint – amelyek őt kötik – az alapeljárás felperesei az Irakba való visszatérésük megtagadása érdekében nem hivatkozhatnak korábbi üldözési cselekményekből eredő következményekre. Ebből arra következtet, hogy e bíróság előtt nem lehet az AsylVfG 73. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata, valamint a Genfi Egyezmény 1. cikke C. része (5) bekezdésének második mondata szerinti, korábbi üldözésből fakadó „alapos okokra” hivatkozni.
- 42 Kiemeli azonban, hogy a menekült jogállás visszavonása nem feltétlenül eredményezi a németországi tartózkodási jog elvesztését.

43 E körülményekre tekintettel a Bundesverwaltungsgericht úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alapeljárások mindegyikében az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni az [...] irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontját, hogy – a [Genfi] Egyezmény 1. cikke C. része (5) bekezdésének második mondatától eltekintve – a menekült jogállás már akkor megszűnik, ha a menekültnek az irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett üldöztetéstől való félelmét megalapozó körülmények, amelyek alapján az elismerés történt, megszűntek, és más okból sem kell az említett 2. cikk c) pontja értelmében vett üldöztetéstől tartania?
- 2) Arra az esetre, ha az 1. kérdésre nemleges válasz adandó: a menekült jogállásnak az [...] irányelv 11. cikke (1) bekezdése e) pontja alapján történő megszűnésének ezen túlmenően feltétele-e, hogy a menekült állampolgársága szerinti országban
- a) az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett védelmet nyújtó szereplő található, és elegendő-e ehhez, hogy a védelem nyújtása csak nemzetközi csapatok segítségével lehetséges,
- b) a menekülttel szemben nem áll fenn az irányelv 15. cikke értelmében vett súlyos sérelem veszélye, amely az ugyanezen irányelv 18. cikke szerinti kiegészítő védelem elismeréséhez vezet, és/vagy
- c) a biztonsági helyzet stabil, és az általános életkörülmények a létminimumot biztosítják?

- 3) Az olyan helyzetben, amikor az eddigi körülmények, amelyek alapján az érintettet menekültként elismerték, megszűntek, az új, üldöztetést megalapozó más jellegű körülményeket
- a) ahhoz a valószínűségi mércéhez kell-e mérni, amely a menekültek elismerése során alkalmazandó, vagy az érintett javára más mércét kell-e alkalmazni,
- b) az [...] irányelv 4. cikkének (4) bekezdésében foglalt bizonyítási könnyítés figyelembevételével kell-e elbírálni?”
- ⁴⁴ A Bíróság elnöke a 2008. június 25-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-175/08–C-179/08. sz. ügyeket. A Bíróság elnöke ezt követően a 2008. augusztus 4-i végzésével a C-177/08. sz. ügyet elkülönítette ezen ügyektől, és törölte a Bíróság nyilvántartásából.

A Bíróság hatásköréről

- ⁴⁵ Az alapeljárásokban a felperesek a nemzetközi védelem iránti kérelmeiket az irányelv hatálybalépése előtt, azaz 2004. október 20. előtt nyújtották be.
- ⁴⁶ Amennyiben a menekült az irányelv 11. cikke értelmében már nem minősül menekültnek, az irányelv 14. cikkének (1) bekezdése csak arra az esetre írja elő az említett jogállás visszavonását, ha a nemzetközi védelem iránti kérelmet az említett irányelv hatálybalépése után nyújtották be.

- 47 A kérdéseket előterjesztő bíróság által feltett kérdések alapjául szolgáló nemzetközi védelem iránti kérelmek tehát nem tartoznak az irányelv időbeli hatálya alá.
- 48 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy ha a nemzeti bíróságok által feltett kérdések egy közösségi jogi rendelkezés értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni. Ugyanis sem az EK 68. cikk és az EK 234. cikk szövegéből, sem az ez utóbbi rendelkezéssel létrehozott eljárás céljából nem következik, hogy az EK-Szerződés alkotói ki akarták volna zárni a Bíróság hatásköréből a valamely irányelvre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket abban a sajátos esetben, amikor a tagállam tisztán belső jogviszonyára alkalmazandó szabályok meghatározása érdekében ezen állam nemzeti joga ezen irányelv rendelkezéseinek tartalmára utal. Ilyen esetben egyértelmű közösségi érdek, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében egységesen értelmezzék a közösségi jogból vett rendelkezéseket, függetlenül attól, hogy milyen körülmények között alkalmazzák őket (lásd a C-3/04. sz. Poseidon Chartering ügyben 2006. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2505. o.] 15. és 16. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 49 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a tartózkodási jogra és menedékjogra vonatkozó irányelveket átültető, 2007. augusztus 28-án hatályba lépett törvény – amelyből az AsylVfG 73. §-a (1) bekezdésének új megfogalmazása ered – anélkül ültette át az irányelv 11. és 14. cikkét, hogy rendelkezéseinek időbeli alkalmazhatóságát korlátozta volna, ily módon e nemzeti rendelkezések az irányelv hatálybalépését megelőzően benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmekre is alkalmazandók.

50 E körülmények között a feltett kérdéseket meg kell válaszolni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes megfontolások

- 51 Az irányelvet különösen az EK 63. cikk első bekezdése 1. pontjának c) alpontja alapján fogadták el, amely az Európai Unió Tanácsát felhatalmazta arra, hogy intézkedéseket fogadjon el a menekültügyre vonatkozóan a Genfi Egyezményvel, valamint az egyéb irányadó egyezményekkel összhangban a harmadik országok állampolgárainak menekültkénti elismerésére vonatkozó minimumszabályok területén.
- 52 Az irányelv (13), (16) és (17) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Genfi Egyezmény a menekültek védelmét szolgáló nemzetközi jogi rendszer sarokkövét képezi, és azért fogadták el az irányelvnek a menekült jogállás nyújtásának feltételeire, valamint e jogállás tartalmára vonatkozó rendelkezéseit, hogy közös fogalmakra és feltételekre támaszkodva segítsék a tagállamok illetékes hatóságait ezen egyezmény alkalmazása során.
- 53 Az irányelv rendelkezéseit tehát az irányelv általános rendszerének és célkitűzésének fényében kell értelmezni, tiszteletben tartva az EK 63. cikk első bekezdésének 1. pontjában említett Genfi Egyezményt és az egyéb irányadó egyezményeket.

- 54 Ezen értelmezés során az irányelv (10) preambulumbekzdéséből eredően tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat és különösen a Charta által elismert alapelveket is.

Az első kérdésről

- 55 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy úgy kell-e értelmezni az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontját, hogy az érintett személy elveszíti menekült jogállását, ha az irányelv 2. cikkének c) pontjában említett okok valamelyike miatti üldöztetéstől való félelmét igazoló körülmények, amelyek alapján menekültként elismerték, megszűntek, és más okból sem kell az irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „üldöztetéstől” tartania.
- 56 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 2. cikkének c) pontja szerint menekült: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti „üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt” az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy „az üldöztetéstől való félelmében” nem kívánja annak az országnak a „védelmét” igénybe venni.
- 57 Így a származási országában fennálló körülmények miatt fenn kell állnia az érintett állampolgárnak az irányelvben és a Genfi Egyezményben felsorolt öt közül legalább egy okból való személyes üldöztetés miatti megalapozott félelmének.

- 58 E körülmények ugyanis azt bizonyítják, hogy a harmadik ország nem nyújt védelmet állampolgárának az üldözési cselekményekkel szemben.
- 59 E körülmények miatt az érintett nem tudja igénybe venni, illetve alapos okkal elutasíthatja származási országának az irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett – ezen országnak az üldözési cselekmények megakadályozására vagy szankcionálására vonatkozó képességében megnyilvánuló – „védelmét”.
- 60 E körülmények tehát a menekült jogállás nyújtása tekintetében döntő jelentőségűek.
- 61 Az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében e jogállás nyújtása érdekében a tényeket és a körülményeket a kérelmező közreműködésével kell értékelni.
- 62 Az irányelv 13. cikkének megfelelően a tagállam menekült jogállást nyújt a kérelmezőnek, ha az megfelel különösen az irányelv 9. és 10. cikkében előírt feltételeknek.
- 63 Az irányelv 9. cikke meghatározza azon elemeket, amelyek alapján a cselekmények üldözésnek minősíthetők. E tekintetben a 9. cikk (1) bekezdése kifejti, hogy a releváns tények jellegüknél, illetve ismétlődésüknél fogva „elegendően súlyosak” ahhoz, hogy „az alapvető emberi jogokat súlyosan megsértsék”, vagy különböző olyan intézkedések együtteséből állnak, amelyek „elég súlyosa[k]” ahhoz, hogy az érintett személy helyzetére „az alapvető emberi jogok[...] súlyos[...] megsért[éséhez]” hasonló módon hassanak.

- 64 Az irányelv 9. cikkének (3) bekezdése hozzáteszi, hogy az irányelv 10. cikkében említett üldöztetési okok és az üldözési cselekmények között összefüggésnek kell lennie.
- 65 Az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontja, ahogyan a Genfi Egyezmény 1. cikke C. részének (5) bekezdése is, előírja a menekülti minőség elvesztését, amennyiben megszűnnek azon körülmények, amelyek alapján e minőséget elismerték, azaz más szóval, amikor a menekült jogállás nyújtásának feltételei már nem teljesülnek.
- 66 Annak kimondásával, hogy az említett körülmények „megszűnése miatt” az állampolgár „az állampolgársága szerinti ország védelmének igénybevételét a továbbiakban már nem utasíthatja el”, e rendelkezésnek maga a szövege hozza létre a körülmények megváltozása és az annak lehetőségé közötti okozati összefüggést, hogy az érintett a védelem igénybevételét továbbra is elutasítsa, és így megőrizze menekült jogállását, mivel az üldöztetéstől való eredeti félelme már nem tűnik megalapozottnak.
- 67 Mivel e rendelkezés kimondja, hogy az állampolgár a származási országa védelmének igénybevételét „a továbbiakban már nem utasíthatja el”, magában foglalja azt, hogy a kérdéses „védelem” ugyanaz, mint amely addig hiányzott, azaz az irányelvben foglalt üldözési cselekményekkel szembeni védelem.
- 68 Ily módon azon körülmények, amelyek a származási országnak az üldözési cselekményekkel szembeni védelem biztosítására vonatkozó képességét, illetve épp ellenkezőleg annak hiányát mutatják, döntő bizonyítékoknak minősülnek a menekült jogállás nyújtását, illetve adott esetben szimmetrikusan annak megszűnését eredményező értékelés során.

- 69 Következésképpen a menekült jogállás megszűnik, amennyiben úgy tűnik, hogy az érintett állampolgár a származási országában már nincs kitéve olyan körülményeknek, amelyek az említett ország arra vonatkozó képességének hiányát mutatják, hogy az irányelv 2. cikkének c) pontjában felsorolt öt ok valamelyike miatti személyes üldözési cselekményekkel szemben számára védelmet biztosítson. Az ilyen megszűnés így magában foglalja, hogy a körülmények megváltozása orvosolta a menekült jogállás elismerését eredményező okokat.
- 70 Annak megállapításához, hogy a menekült üldöztetéstől való félelme már nem megalapozott, az irányelv 7. cikke (2) bekezdésének fényében az illetékes hatóságoknak a menekült egyéni helyzetére tekintettel meg kell vizsgálniuk, hogy a kérdéses harmadik ország védelmet nyújtó szereplője, illetve szereplői megfelelő lépéseket tettek-e az üldöztetés megakadályozása érdekében, így különösen rendelkeznek-e az üldöztetésnek minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal, és az érintett állampolgár a menekült jogállásának megszűnése esetén hozzáférhet-e a védelemhez.
- 71 E vizsgálat során az illetékes hatóságok értékelik különösen egyrészt a harmadik ország intézményei, közigazgatási szervei és biztonsági erői, másrészt pedig valamennyi olyan csoportja vagy szervezete működésének feltételeit, amelyek tevékenysége vagy nem megfelelő működése a menekült jogállás kedvezményezettjére irányuló személyes üldözési cselekményeket okozhatja a menekült ezen országba való visszatérése esetén. Az irányelvnek a tények és körülmények értékelésére vonatkozó 4. cikke (3) bekezdésének megfelelően e hatóságok figyelembe vehetik különösen a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját, és azt, hogy milyen mértékben biztosítják ezen országban az alapvető emberi jogok tiszteletben tartását.

- 72 Az irányelv 11. cikkének (2) bekezdése továbbá kimondja, hogy a körülményekben bekövetkezett, az illetékes hatóságok által megállapított változásnak „annyira jelentős[nek] és maradandó jellegű[nek]” kell lennie, hogy a menekült üldöztetés miatti félelme már nem tekinthető megalapozottnak.
- 73 A körülmények megváltozása az irányelv 11. cikke (2) bekezdésének értelmében akkor „jelentős és maradandó” jellegű, ha a menekült üldöztetéstől való félelmét megalapozó tényezők tartósan megszüntetettnek tekinthetők. A körülmények jelentős és maradandó jellegű megváltozásának értékelése így magában foglalja az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének értelmében vett, az alapvető emberi jogok súlyos megsértésének minősülő üldözési cselekményektől való megalapozott félelem hiányát.
- 74 Ki kell fejteni, hogy a védelmet nyújtó szereplő, illetve szereplők, amelyek alapján a körülmények származási országban való megváltozásának ténylegességét értékelni kell, az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően vagy maga az állam, vagy az államot, illetve az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, ideértve a nemzetközi szervezeteket is.
- 75 Ez utóbbi kérdést illetően el kell ismerni, hogy az irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem zárja ki, hogy a védelmet nemzetközi szervezetek is nyújthassák, akár nemzetközi erőknek a harmadik ország területén való jelenléte révén.

76 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy:

- az érintett személy elveszíti menekült jogállását, ha a körülményeknek az érintett harmadik országban bekövetkezett jelentős és maradandó jellegű megváltozására tekintettel az irányelv 2. cikkének c) pontjában említett okok valamelyike miatti üldöztetéstől való félelmét igazoló körülmények, amelyek alapján menekültként elismerték, megszűntek, és más okból sem kell az irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „üldöztetéstől” tartania;

- a körülmények megváltozásának értékelése érdekében a tagállam illetékes hatóságainak a menekült egyéni helyzetére tekintettel meg kell vizsgálniuk, hogy az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett védelmet nyújtó szereplő, illetve szereplők megfelelő lépéseket tettek-e az üldöztetés megakadályozása érdekében, így különösen rendelkeznek-e az üldöztetésnek minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal, és az érintett állampolgár a menekült jogállásának megszűnése esetén hozzáférhet-e a védelemhez;

- az irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett védelmet nyújtó szereplők magukban foglalhatják az államot, illetve az államterület egy jelentős részét akár nemzetközi erők e területen való jelenléte révén ellenőrzésük alatt tartó nemzetközi szervezeteket is.

A második kérdésről

- 77 Az első kérdésre adott válaszra, valamint a jelen ítélet 74. és 75. pontjában foglalt fejtegetésekre tekintettel a második kérdést nem kell megválaszolni.
- 78 Mindazonáltal e második kérdés b) pontját illetően mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy az irányelv a „nemzetközi védelem” fogalma keretében két elkülönülő védelmi rendszert szabályoz, azaz egyrészt a menekült jogállást, másrészt pedig a kiegészítő védelmi jogállást, mivel az irányelv 2. cikkének e) pontja kimondja, hogy a kiegészítő védelemre jogosult személy az, „aki nem minősül menekültnek”.
- 79 Ennélfogva sértené a két különböző védelmi rendszer hatályát, ha az elsőnek a megszűnését azon megállapítástól lehetne függővé tenni, hogy a másodiknak az alkalmazási feltételei nem teljesülnek.
- 80 Az irányelv rendszerében a menekült jogállás esetleges megszűnése nem érinti az érintett személy azon jogát, hogy kiegészítő védelmi jogállás nyújtását kérje, amikor rendelkezésre áll minden, az irányelv 4. cikkében említett, annak megállapításához szükséges bizonyíték, hogy teljesülnek az irányelv 15. cikkében említett, az ilyen védelem igazolására alkalmas feltételek.

A harmadik kérdésről

Előzetes megfontolások

- 81 A harmadik kérdés azon helyzetre vonatkozik, amikor adott esetben már megállapították azon körülmények megszűnését, amelyek alapján a menekült jogállást nyújtották.
- 82 E kérdés azon feltételekkel kapcsolatos, amelyek esetén az illetékes hatóságok ezt követően szükség esetén e jogállás megszűnésének megállapítása előtt megvizsgálják, hogy fennállnak-e egyéb olyan körülmények, amelyek igazolják az érintettnek az üldöztetéstől való megalapozott félelmét.
- 83 Az említett vizsgálat tehát a menekült jogállás nyújtása iránti eredeti kérelem vizsgálatakor végzetthez hasonló értékelést foglal magában.

A harmadik kérdés a) pontjáról

- 84 Harmadik kérdésének a) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy amikor a menekült jogállás nyújtását eredményező körülmények megszűntek, és a tagállam illetékes hatóságai megvizsgálják, hogy fennállnak-e egyéb olyan körülmények, amelyek igazolják az érintett személynek az eredetileg szóban forgó ugyanazon ok vagy az irányelv 2. cikkének c) pontjában foglalt más ok miatti üldöztetéstől való félelmét, az ezen egyéb körülményekből eredő veszély értékelésére szolgáló valószínűségi kritérium megegyezik-e a menekült jogállás nyújtásakor alkalmazott kritériummal.

85 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy:

- e valószínűségi kritérium alkalmazásával kell értékelni az üldözési cselekményeknek a tagállam és az érintett személy közötti, az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és 14. cikkének (2) bekezdésében hivatkozott együttműködés során megállapított konkrét összefüggésben való tényleges elszenvedése veszélyének jelentőségét;
- az irányelv 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban a vizsgált releváns tényeknek elegendően súlyosaknak kell lenniük.

86 El kell ismerni, hogy először is a körülmények értékelése tekintetében releváns bizonyítékok beszerzése során felmerülő nehézség az adott esettől függően akár kizárólag a tényállás szempontjából is kisebbnek vagy nagyobbak bizonyulhat.

87 E tekintetben az, aki – miután menekülteként több évig tartózkodott származási országán kívül – az üldöztetéstől való félelmének igazolása érdekében egyéb körülményekre hivatkozik, rendszerint nem rendelkezik ugyanazon lehetőségekkel azon veszély értékelésére, amelynek származási országában ki lenne téve, mint azon kérelmező, aki származási országát nemrég hagyta el.

88 Ugyanakkor ezt követően a beszerzett bizonyítékok értékelését meghatározó követelményszint nem változik sem a menekült jogállás nyújtása iránti kérelem vizsgálatának szakaszában, sem pedig az e jogállás fenntartásának kérdésére vonatkozó vizsgálat szakaszában, amikor – miután megállapították, hogy a menekült jogállás nyújtását eredményező körülmények megszűntek – az üldözési cselekményektől való megalapozott félelem kiváltására alkalmas egyéb körülményeket értékelnek.

- 89 A vizsgálat e két szakaszában ugyanis az értékelés ugyanazon kérdésre vonatkozik, vagyis arra, hogy a megállapított körülmények olyan fenyegetettséget jelentenek-e, hogy az érintett személy egyéni helyzetére tekintettel megalapozottan félhet üldözési cselekmények tényleges elszenvedésétől.
- 90 A veszély jelentőségének ezen értékelését minden esetben körültekintően és óvatosan kell elvégezni, mivel a személy testi épségével és személyes szabadságaival kapcsolatos kérdésekről van szó, amely kérdések az Unió alapvető értékei közé tartoznak.
- 91 A harmadik kérdés a) pontjára tehát azt a választ kell adni, hogy amikor a menekült jogállás nyújtását eredményező körülmények megszűntek, és a tagállam illetékes hatóságai megvizsgálják, hogy fennállnak-e egyéb olyan körülmények, amelyek igazolják az érintett személynek az eredetileg szóban forgó ugyanazon ok vagy az irányelv 2. cikkének c) pontjában foglalt más ok miatti üldöztetéstől való félelmét, az ezen egyéb körülményekből eredő veszély értékelésére szolgáló valószínűségi kritérium megegyezik a menekült jogállás nyújtásakor alkalmazott kritériummal.

A harmadik kérdés b) pontjáról

- 92 Harmadik kérdésének b) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy az irányelv 4. cikkének (4) bekezdését, amely az üldözésnek minősített korábbi cselekményeknek vagy az üldöztetés korábbi veszélyének bizonyító erejét illetően ad útmutatást, alkalmazni kell-e akkor, ha az illetékes hatóságok az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében a menekült jogállást vissza kívánják vonni, és az érintett személy az üldöztetéstől való megalapozott félelme további fennállásának igazolására azon körülményektől eltérő körülményekre hivatkozik, amelyek alapján menekültként elismerték.

- 93 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése akkor alkalmazandó, amikor az illetékes hatóságoknak értékelniük kell, hogy az általuk vizsgált körülmények igazolják-e a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmét.
- 94 E helyzet először is, és főleg, a menekült jogállás nyújtása iránti eredeti kérelem vizsgálatának szakaszában merül fel, amikor a kérelmező üldözésnek minősített korábbi cselekményekre vagy az üldöztetés korábbi veszélyére hivatkozik azon félelme megalapozottságának bizonyítása érdekében, hogy a kérdéses üldöztetés a származási országába való visszatérése esetén megismétlődne. Az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése által az ilyen korábbi cselekményeknek vagy veszélyeknek tulajdonított bizonyító erőt az illetékes hatóságok azon, az irányelv 9. cikkének (3) bekezdéséből eredő feltétellel veszik figyelembe, hogy e cselekmények vagy veszélyek összefüggnek a védelmet kérelmező által hivatkozott üldöztetési okkal.
- 95 A feltett kérdésben említett esetben a menekült jogállás nyújtását eredményező körülményektől eltérő körülmények fennállásának az illetékes hatóságok által elvégzendő értékelése, ahogyan a jelen ítélet 83. pontjából kitűnik, az eredeti kérelem vizsgálatakor végzett értékeléshez hasonló.
- 96 Következésképpen ebben az esetben az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alkalmazható akkor, ha üldözésnek minősített korábbi cselekmény vagy az üldöztetés korábbi veszélye fennáll, és összefügg az e szakaszban vizsgált üldöztetési okkal.
- 97 Ezen eset állhat fenn különösen akkor, ha a menekült a menekült jogállás nyújtásakor figyelembe vettől eltérő üldöztetési okra hivatkozik, és:
- a nemzetközi védelem iránti eredeti kérelmét megelőzően elszenvedett e másik okból elkövetett üldözésnek minősített cselekményeket, illetve e másik okból fennállt vele szemben az üldöztetés veszélye, azonban akkor ezekre nem hivatkozott;

- származási országának elhagyását követően elszenvedett az említett okból elkövetett üldözésnek minősített cselekményeket, illetve az említett okból fennállt vele szemben az üldöztetés veszélye, és e cselekmények vagy veszélyek a származási országából erednek.
- 98 Ugyanakkor abban az esetben, ha a menekült a menekült jogállás nyújtásakor figyelembe vett ugyanazon üldöztetési okra hivatkozva az illetékes hatóságokkal szemben azt hozza fel, hogy az e jogállás nyújtásának alapjául szolgáló tények megszűnése után olyan más tények merültek fel, amelyek megalapozzák az ugyanezen ok miatti üldöztetéstől való félelmét, az elvégzendő értékelés főszabály szerint nem az irányelv 4. cikke (4) bekezdésének, hanem a 11. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.
- 99 Az illetékes hatóságoknak ugyanis ez utóbbi rendelkezés keretében kell értékelniük, hogy a körülmények állítólagos megváltozása – például az üldözést megvalósító szereplő eltűnését követően az üldözést megvalósító másik szereplő megjelenése – elég jelentős-e ahhoz, hogy a menekült üldöztetés miatti félelmét már ne lehessen megalapozottnak tekinteni.
- 100 A harmadik kérdés b) pontjára tehát azt a választ kell adni, hogy:
- az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése, amely az üldözésnek minősített korábbi cselekményeknek vagy az üldöztetés korábbi veszélyének bizonyító erejét illetően ad útmutatást, alkalmazható akkor, ha az illetékes hatóságok az irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében a menekült jogállást vissza kívánják vonni, és az érintett személy az üldöztetéstől való megalapozott félelme további fennállásának igazolására azon körülményektől eltérő körülményekre hivatkozik, amelyek alapján menekültként elismerték;

- ugyanakkor ezen eset főszabály szerint csak akkor állhat fenn, ha az üldöztetési ok eltér a menekült jogállás nyújtásakor figyelembe vett üldöztetési októl, és olyan üldözésnek minősített korábbi cselekmény vagy az üldöztetés olyan korábbi veszélye áll fenn, amely összefügg az e szakaszban vizsgált üldöztetési okkal.

A költségekről

- ¹⁰¹ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy:**

- az érintett személy elveszíti menekült jogállását, ha a körülményeknek az érintett harmadik országban bekövetkezett jelentős és maradandó jellegű

megváltozására tekintettel a 2004/83 irányelv 2. cikkének c) pontjában említett okok valamelyike miatti üldöztetéstől való félelmét igazoló körülmények, amelyek alapján menekültként elismerték, megszűntek, és más okból sem kell a 2004/83 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „üldöztetéstől” tartania;

- a körülmények megváltozásának értékelése érdekében a tagállam illetékes hatóságainak a menekült egyéni helyzetére tekintettel meg kell vizsgálniuk, hogy a 2004/83 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett védelmet nyújtó szereplő, illetve szereplők megfelelő lépéseket tettek-e az üldöztetés megakadályozása érdekében, így különösen rendelkeznek-e az üldöztetésnek minősülő cselekmények felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és szankcionálásához szükséges hatékony jogszabályokkal, és az érintett állampolgár a menekült jogállásának megszűnése esetén hozzáférhet-e a védelemhez;

- a 2004/83 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett védelmet nyújtó szereplők magukban foglalhatják az államot, illetve az államterület egy jelentős részét akár nemzetközi erők e területen való jelenléte révén ellenőrzésük alatt tartó nemzetközi szervezeteket is.

2) Amikor a menekült jogállás nyújtását eredményező körülmények megszűntek, és a tagállam illetékes hatóságai megvizsgálják, hogy fennállnak-e egyéb

olyan körülmények, amelyek igazolják az érintett személynek az eredetileg szóban forgó ugyanazon ok vagy a 2004/83 irányelv 2. cikkének c) pontjában foglalt más ok miatti üldöztetéstől való félelmét, az ezen egyéb körülményekből eredő veszély értékelésére szolgáló valószínűségi kritérium megegyezik a menekült jogállás nyújtásakor alkalmazott kritériummal.

- 3) A 2004/83 irányelv 4. cikkének (4) bekezdése, amely az üldözésnek minősített korábbi cselekményeknek vagy az üldöztetés korábbi veszélyének bizonyító erejét illetően ad útmutatást, alkalmazható akkor, ha az illetékes hatóságok a 2004/83 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében a menekült jogállást vissza kívánják vonni, és az érintett személy az üldöztetéstől való megalapozott félelme további fennállásának igazolására azon körülményektől eltérő körülményekre hivatkozik, amelyek alapján menekültként elismerték. Ugyanakkor ezen eset főszabály szerint csak akkor állhat fenn, ha az üldöztetési ok eltér a menekült jogállás nyújtásakor figyelembe vett üldöztetési októl, és olyan üldözésnek minősített korábbi cselekmény vagy az üldöztetés olyan korábbi veszélye áll fenn, amely összefügg az e szakaszban vizsgált üldöztetési okkal.

Aláírások